

Τὴν Ἁγία ἡμέρα τῶν Φώτων

Ἁγίου Γρηγορίου Παλαμᾶ

Ὅπου περιλαμβάνεται καὶ παρουσίασις τοῦ μυστηρίου τοῦ βαπτίσματος τοῦ Χριστοῦ.

Χθὲς συνεκκλησιάζοντες καὶ συνεορτάζοντες μὲ σᾶς ποῦ προεωρτάζατε τὴν ἡμέρα τῶν Φώτων σᾶς ἀνέπτυξα τὰ ἀπαραίτητα λέγοντας πρὸς τὴν ἀγάπη σας τὰ σχετικὰ μὲ τὸ βάπτισμα κατὰ Χριστόν, τὸ ὁποῖο ἀξιωθήκαμε ἑμεῖς· ὅτι δηλαδὴ εἶναι ἐπίγνωσις τοῦ Θεοῦ καὶ ὑπόσχεσις πρὸς τὸν Θεό· πίστις μὲν καὶ ἐπίγνωσις τῆς ἐν Θεῷ ἀλήθειας, συμφωνία δὲ καὶ ὑπόσχεσις ἔργων καὶ λόγων καὶ τρόπων ἀρεστῶν στὸν Θεὸ ποῦ τελοῦνται διὰ τῶν ἱερῶν συμβόλων. Ἀλλὰ διδάσκοντας προσθέσαμε καὶ τοῦτο, ὅτι ἂν δὲν μετατρέψωμε σὲ ἔργο τὶς ὑποσχέσεις ἐκεῖνες, τὰ ἱερὰ ἐκεῖνα σύμβολα καὶ οἱ δι' αὐτῶν καὶ μαζὶ μὲ αὐτὰ διὰ λόγου ὑποσχέσεις πρὸς τὸν Θεό, ὅχι μόνο δὲν ὠφελοῦν τὸν ἄνθρωπο, ἀλλὰ καὶ δικαίως τὸν ὑποβάλλουν σὲ καταδίκη.

Ἐπειτα ἐξηγήσαμε τὴν πρὸς τοὺς ὄχλους διδασκαλία Ἰωάννη τοῦ Προφήτη καὶ Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ, ἡ ὁποία διαλαμβάνει καὶ αὕτη περὶ τοῦ ἰδίου βαπτίσματος· διότι τό μὲν βάπτισμα εἶναι

ἐπίγνωσις τοῦ θεοῦ, ὅπως εἶπαμε, ὁ δὲ πρόδρομος καὶ βαπτιστὴς τοῦ Κυρίου καὶ θεοῦ καὶ Σωτῆρος μας Ἰησοῦ Χριστοῦ μᾶς ὀδηγεῖ διὰ τῆς διδασκαλίας του στὴν ἐπίγνωσι αὐτοῦ, ἀποδεικνύοντας τὸν προαιώνιο καὶ δεσπότη τοῦ παντός, κριτὴ ζωντανῶν καὶ νεκρῶν, ποὺ κατὰ τὴν ἐξουσία του τοὺς μὲν ἄξιους εἰσάγει στὶς αἵδιες μονές, τοὺς δὲ κατακρίτους ρίπτει στὴ γέεννα τοῦ πυρός· ἐνῶ μαρτυρεῖ ὅτι αὐτός εἶναι κύριος καὶ τῶν ἀγγέλων, τὸν ἑαυτό του τὸν συντάσσει στοὺς ἔσχατους δούλους.

Ἐπειδὴ δὲ τὸ βάπτισμα ὄχι μόνο ἐπίγνωσις τοῦ θεοῦ εἶναι, ἀλλὰ καὶ ὑπόσχεσις ἐπιστροφῆς καὶ θεαρέστων ἔργων, γι' αὐτό ὁ πρόδρομος τοῦ Χριστοῦ καὶ βαπτιστῆς, ὄχι μόνο ὀδηγοῦσε στὴν ἐπίγνωσι τοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐκήρυττε μετάνοια κι' ἐπιζητοῦσε καρποὺς ἀξίους τῆς μετανοίας, τὴν δικαιοσύνη, τὴν ἐλεημοσύνη, τὴν μετριοφροσύνη, τὴν ἀγάπη, τὴν ἀλήθεια. Δεικνύοντας δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι χωρὶς ἔργα δὲν ὠφελεῖ καθόλου ἡ πρὸς τὸν θεὸ ὑπόσχεσις, ἀλλὰ καὶ καταδικάζει τὸν ἄνθρωπο, ἐπέσειε ἀξίνα κι' ἐπεδείκνυε πυρκαϊά ἄσβεστη κι' ἔλεγε ὅτι «κάθε δένδρο ποὺ δὲν κάμει καλὸ καρπὸ ἀποκόπτεται καὶ ρίπτεται στὴ φωτιά» .

Ἐκτός ἀπὸ αὐτὰ ἐξηγήσαμε πρὸς τὴν ἀγάπη σας καὶ τοὺς πρὸς τὸν ἴδιο τὸν Κύριο ποὺ ἦλθε νὰ βαπτισθῆ λόγους τοῦ Βαπτιστοῦ, ποὺ ἐδίσταζε καὶ ὑποχωροῦσε καὶ παραιτεῖτο ἀπὸ τὸ ἔργο, κι' ζητοῦσε μᾶλλον αὐτός νὰ λάβῃ ἀπὸ ἐκεῖνον τὸ βάπτισμα. Ἄλλ' ἐπίσης ἐξηγήσαμε καὶ τοῦ Κυρίου τοὺς λόγους πρὸς ἐκεῖνον, ὡς δεσπότη ποὺ προστάσσει δοῦλον, συγχρόνως δὲ καὶ φανερώνει τὸ μυστήριον σὰν σὲ φίλο καὶ συγγενῆ κατὰ σάρκα καὶ προβάλλει τὶς εὐλογεῖς δικαιολογίες. Καὶ φθάσαμε τότε ὁμιλώντας πρὸς σᾶς ἕως τὸ σημεῖο ὅπου ὁ Ἰωάννης πεισθεὶς ἄφησε τὸν Κύριο νὰ βαπτισθῆ. Ἀπέμεινε δὲ ἀπὸ τὸ εὐαγγέλιον αὐτό ποὺ ἀναγνώσθηκε τώρα, ὅτι, «ἀφοῦ βαπτίσθη ὁ Ἰησοῦς, ἀνέβηκε ἀμέσως ἀπὸ τὸ ὕδωρ· καὶ ἰδοὺ τοῦ ἀνοίχθησαν οἱ οὐρανοὶ καὶ εἶδε ὁ Ἰωάννης τὸ Πνεῦμα τοῦ θεοῦ νὰ κατεβαίνει σὰν περιστέρα καὶ νὰ ἔρχεται ἐπάνω του. Καὶ ἀμέσως ἦλθε φωνὴ ἀπὸ τὸν οὐρανὸ ποὺ ἔλεγε, τοῦτος εἶναι ὁ ἀγαπητὸς Υἱός μου, ποὺ τὸν ἐξέλεξα».

Μέγα καὶ ὑψηλό, ἀδελφοί, εἶναι τὸ μυστήριον τοῦ βαπτίσματος τοῦ

Χριστοῦ ποὺ συμπεριλαμβάνεται στὰ λίγα τοῦτα λόγια, δυσθεώρητο καὶ δυσερμήνευτο καὶ ὄχι λιγώτερο δυσκατάληπτο· ἀλλ' ἐπειδὴ εἶναι ἐξαιρετικὰ σωτήριο, γι' αὐτό, ἀφοῦ πεισθοῦμε καὶ ἐλπίσωμε σ' αὐτόν ποὺ προέτρεψε νὰ ἐρευνοῦμε τὶς Γραφές, ἅς ἀνιχνεύσωμε ὅσο εἶναι ἐφικτό τὴ δύναμι τοῦ μυστηρίου. Ὅπως λοιπὸν κατὰ τὴ ἀρχὴ μετὰ τὸ λόγο τοῦ θεοῦ, «ἅς κατασκευάσωμε ἄνθρωπο κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσί μας», ἀφοῦ ἐπλάσθηκε ἡ φύσις μας στὸν Ἀδάμ, τὸ ζωαρχικὸ Πνεῦμα, ἀφοῦ φανερώθηκε κι' ἐδόθηκε μὲ τὸ ἐμφύσημα πρὸς αὐτόν, συνεφανέρωσε καὶ τὸ τριαδικὸ τῶν ὑποστάσεων τῆς δημιουργοῦ θεότητος ἐπάνω στὰ ἀλλὰ κτίσματα, τὰ ὁποῖα παράγονταν μὲ μόνο τὸ ρῆμα τοῦ Λόγου καὶ τοῦ λέγοντος Πατρός· ἔτσι τώρα, ποὺ ἀναπλασσόταν στὸν Χριστὸ ἡ φύσις μας, τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιο, φανερωθὲν διὰ τῆς πρὸς αὐτόν καθόδου ἀπὸ τὰ ὑπερουράνια, καθὼς βαπτίζόταν στὸν Ἰορδάνη, φανέρωσε τὸ μυστήριον τῆς ὑψιστῆς καὶ παντουργοῦ Τριάδος, τὸ σωστικὸ γιὰ τὰ λογικὰ κτίσματα.

Γιὰ ποιὸ λόγο φανερῶνεται τὸ μυστήριον τῆς Ἁγίας Τριάδος, ὅταν πλάσσεται καὶ ἀναπλάσσεται ὁ ἄνθρωπος; Ὅχι μόνο διότι εἶναι ὁ μόνος ἐπίγειος μύστης καὶ προσκυνητῆς τῆς, ἀλλὰ καὶ διότι εἶναι ὁ μόνος κατὰ τὴν εἰκόνα τῆς. Πραγματικὰ τὰ μὲν αἰσθητικὰ καὶ ἄλογα ζῶα ἔχουν μόνο πνεῦμα ζωϊκόν, ἀλλὰ κι' αὐτό μὴ δυνάμενο νὰ ὑφίσταται καθ' ἑαυτό, στεροῦνται ὅμως τελείως νοῦ καὶ λόγου· τὰ δὲ ἐντελῶς ὑπὲρ τὴν αἴσθησι, ἄγγελοι καὶ ἀρχάγγελοι, ὡς νοεροὶ καὶ λογικοί, ἔχουν νοῦ καὶ λόγο, ἀλλὰ ὄχι καὶ πνεῦμα ζωοποιόν, ἐπειδὴ δὲν ἔχουν οὔτε σῶμα ποὺ νὰ ζωοποιῆται ἀπὸ αὐτό. Ὁ δὲ ἄνθρωπος εἶναι ὁ μόνος ποὺ κατ' εἰκόνα τῆς τρισυπόστατης φύσεως ἔχει νοῦ καὶ λόγο καὶ πνεῦμα ζωοποιόν τοῦ σώματος, ἐπειδὴ ἔχει καὶ τὸ ζωοποιούμενον σῶμα.

Ὅπως λοιπὸν, ἀφοῦ φανερώθηκε ἡ ὑψιστὴ καὶ πανουργὸς Τριάς τὴ στιγμὴ ποὺ ἀναπλασσόταν ἡ φύσις μας στὸν Ἰορδάνη, σὰν εἶδος ἀρχετύπου τῆς κατὰ τὴν ψυχὴν μας εἰκόνας, οἱ μὲν βαπτίζοντες κατὰ Χριστὸν μετὰ τὸν Χριστὸν βαπτίζουν μὲ τρεῖς καταδύσεις, ἐνῶ ὁ Ἰωάννης βάπτιζε μὲ μία κατάδυσι. Κι' αὐτό ἐπισημαίνοντας ὁ εὐαγγελιστῆς Ματθαῖος λέγει «ἀφοῦ βαπτίσθηκε ὁ Ἰησοῦς, ἀνέβηκε ἀμέσως ἀπὸ τὸ ὕδωρ.

«Καὶ ἰδού», λέγει, δηλαδή χωρὶς νὰ βγῆ ἀπὸ τὸ ὕδωρ ἀλλὰ μὲ τὸ νὰ ἀναδυθῆ μόνο, «τοῦ ἀνοίχθηκαν οἱ οὐρανοί». Συγκεντρώσατε λοιπὸν τὴ διάνοιά σας, παρακαλῶ ἀδελφοί, καὶ προσέχετε μὲ ἀκρίβεια τοῦ νοῦ, ὥστε νὰ κατανοήσετε τὴν δύναμι τοῦ μυστηρίου τοῦ κατὰ Χριστὸν βαπτίσματος. Διότι ἡ κατάδυσις τοῦ Χριστοῦ στὸ ὕδωρ καὶ ἡ κάτω ἀπὸ αὐτό τοποθέτησίς του, ὅταν βαπτιζόταν, προὔπεδείκνυε τὴν κατάβασί του στὸν ἅδη.

Εὐλόγως καὶ συνεπῶς λοιπὸν, ὅταν ἀνέβηκε ἀπὸ τὸ ὕδωρ, ἀμέσως τοῦ ἀνοίχθηκαν οἱ οὐρανοί· ἐπειδὴ καὶ κατὰ τὴν κάθοδο στὸν ἅδη, ὅπου ἔγινε γιὰ χάρι μας ὑπόγειος, καθὼς ἐπανερχόταν ἀπὸ ἐκεῖ, ἀνοιξε ἀπὸ ἐκεῖ τὰ πάντα γιὰ τὸν ἑαυτό του, ὄχι μόνο τὰ ἔγγεια καὶ τὰ περίγεια, ἀλλὰ καὶ τὸν ἴδιο τὸν ἀνώτατο οὐρανό, στὸν ὁποῖο ἔπειτα, ὅταν ἀναλήφθηκε σωματικῶς, «εἰσῆλθε πρόδρομος ὑπὲρ ἡμῶν». Ὅπως δηλαδή διὰ τοῦ μυστικοῦ ἄρτου καὶ τοῦ ποτηρίου προὔπεδειξε τὸ σωτήριο πάθος του καὶ ἔπειτα παρέδωκε τὸ μυστήριον τοῦτο στοὺς πιστοὺς νὰ τὸ τελοῦν γιὰ τὴ σωτηρία, ἔτσι προὔπεδειξε καὶ τὴν κάθοδό του στὸν ἅδη καὶ τὴν ἀνάβασί του ἀπὸ ἐκεῖ μυστικῶς διὰ τοῦ βαπτίσματος του τούτου, καὶ ἔπειτα τὸ παρέδωσε στοὺς πιστοὺς νὰ τὸ τελοῦν γιὰ τὴ σωτηρία. Στὸν ἑαυτό του μὲν παρεῖχε ἔτσι τὰ ἐπώδυνα καὶ δύσκολα, σ' ἐμᾶς δὲ ἐχάριζε τὴν κοινωνία τῶν παθημάτων του εὐθὺς ἀπὸ τὴν ἀρχὴ διὰ τῶν ἀνώδυνων τούτων μέσων καὶ μᾶς καθιστοῦσε κατὰ τὸν ἀπόστολο συμφύτους μὲ τὸ ὁμοίωμα τοῦ θανάτου του, ὥστε στὸν καιρὸ νὰ μᾶς καταξιώσῃ καὶ τῆς ὑπεσχημένης ἀναστάσεως .

Ἐχοντας δηλαδή σὰν ἐμᾶς ψυχὴ καὶ σῶμα, ποὺ ἀνέλαβε ἀπὸ ἐμᾶς γιὰ χάρι μας, διὰ μὲν τοῦ σώματος ὑπέστη τὸ θάνατο καὶ τὴν ταφὴ ὑπὲρ ἡμῶν, κι' ἀνέδειξε τὴν ἔγερσι ἀπὸ τὸν τάφο σὰν δύναμι ἀθανασίας καὶ τοῦ ἰδίου τοῦ σώματος, καὶ μᾶς παρέδωσε νὰ τελοῦμε τὴν ἀναίμακτη θυσία σὲ ἀνάμνησι τούτων καὶ δι' αὐτῆς νὰ καρπωνώμαστε τὴ σωτηρία· διὰ δὲ τῆς ψυχῆς κατῆλθε στὸν ἅδη καὶ ἐπανῆλθε ἀπὸ αὐτόν, μεταδίδοντας σὲ ὅλους φῶς αἶδιο καὶ ζωὴ καὶ γιὰ δεῖγμα τούτου μᾶς παρέδωσε νὰ τελοῦμε τὸ θεῖο βάπτισμα καὶ διὰ μέσου αὐτοῦ νὰ καρπωνώμαστε τὴ σωτηρία· καὶ μάλιστα νὰ τὴν καρπωνώμαστε μὲ τὸ καθένα ἀπὸ τὰ δύο

μυστήρια καὶ μὲ τὰ δύο στοιχεῖα, τὴν ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα, μυσούμενα καὶ δεχόμενα σπέρματα ἀκήρατης ζωῆς. Πραγματικὰ ἀπὸ τὰ δύο αὐτὰ ἐξαρτᾶται ὅλη ἡ σωτηρία μας, ἀφοῦ ὅλη ἡ θεανδρική οἰκονομία στὰ δύο αὐτὰ συγκεφαλαιώνεται.

«Τοῦ ἀνοίχθηκαν οἱ οὐρανοί». Δὲν εἶπε ὁ οὐρανός, ἀλλὰ «τοῦ ἀνοίχθηκαν οἱ οὐρανοί», δηλαδή ὅλοι, ὅλα τὰ ἐπάνω, γιὰ νὰ μὴ νομίσης, βλέποντας τὰ ἄνω κι' ἐπάνω ἀπὸ ἐμᾶς ἐπικείμενα, ὅτι ὑπάρχει κάτι ποὺ εἶναι ὑπερκείμενο καὶ ἀνώτερο. Πρέπει λοιπὸν νὰ ἐννοήσης καὶ ἐπιγνώσης ὅτι ὑπάρχει μία μόνο φύσις καὶ δεσποτεία ποὺ ἀπὸ τὴν ὑπὲρ τὸν οὐρανὸ γύρω ἀπειρία φθάνει μέχρι καὶ τῶν μέσων τοῦ σύμπαντος καὶ τῶν ἰδικῶν μας ὀρίων, δηλαδή γεμίζει τὰ πάντα καὶ δὲν ἀφήνει τίποτε ἔξω ἀπὸ ἐαυτὴν καὶ συγκρατεῖ καὶ περιέχει τὰ πάντα σωτηρίως καὶ ὑπερεκτείνεται πέρα ἀπὸ τὰ πάντα, ἀναγνωρίζεται ὅμως ἀπορρήτως σὲ τρεῖς συναφεῖς χαρακτηῖρες.

«Τοῦ ἀνοίχθηκαν λοιπὸν οἱ οὐρανοί», γιὰ νὰ δειχθῆ φανερώτατα ὅτι αὐτός εἶναι ποὺ καὶ πρὸ τῶν οὐρανῶν ὑπάρχει, μᾶλλον δὲ ποὺ εἶναι καὶ πρὶν ἀπὸ ὅλα τὰ ὄντα καὶ εἶναι πρὸς τὸν θεὸ καὶ εἶναι θεὸς καὶ εἶναι θεοῦ Λόγος καὶ Υἱός καὶ οὔτε τὸν Πατέρα ἔχει προγενέστερό του καὶ ἔχει μαζὶ μὲ τὸν Πατέρα ὄνομα τὸ ἐπάνω ἀπὸ κάθε ὄνομα καὶ ἀπὸ κάθε λόγο. Διότι, ὅταν ὅλα τὰ φαινόμενα μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ Πατρὸς στὸν οὐρανὸ, ἐγκόσμια καὶ ὑπερκόσμια, ἐσχίσθησαν καὶ ἦσαν πεταμένα τὰ πρῶτα δίπλα στὰ ἄλλα, μόνο αὐτός παρουσιαζόταν συνημμένος μαζὶ μὲ τὸν Πατέρα καὶ τὸ Πνεῦμα, ἀφοῦ καὶ πρὶν ἀπὸ τὴ σύστασι τῶν ὄντων ὑπῆρχε μαζὶ μὲ αὐτούς.

«Τοῦ ἀνοίχθηκαν οἱ οὐρανοί», ὅπως δὲ λέγει ὁ Μάρκος, ἐσχίσθησαν. Διότι λέγει, «ἀνεβαίνοντας ἀπὸ τὸ ὕδωρ, εἶδε τοὺς οὐρανοὺς νὰ σχίζονται». Πῶς λοιπὸν ὁ μὲν ἕνας εἶπε, ἀνοίχθηκαν, ὁ δὲ ἄλλος, ἐσχίσθησαν; Γιὰ νὰ μὴ διαφύγη τὴν προσοχὴ τῶν συνετῶν ἀκροατῶν ὅτι ἡ ἔννοια τοῦ μυστηρίου εἶναι διπλή. Πραγματικὰ μὲ τὴν ἔκφρασι ὅτι ἀνοίχθηκαν μᾶς ἔδειξε ὅτι οἱ οὐρανοί ἦσαν κλειστοὶ προηγουμένως λόγω τῆς ἁμαρτίας καὶ τῆς παρακοῆς μας πρὸς τὸ θεό. Διότι ἔχει γραφῆ ὅτι ὁ οὐρανός ἀποκλείσθηκε γιὰ τὸν Ἀδάμ, ὅταν παρήκουσε στὸ θεὸ καὶ ἄκουσε

ἀπὸ αὐτόν ὅτι «γῆ εἶσαι καὶ στὴ γῆ θὰ μεταβῆς». Εὐλόγως λοιπὸν ἀνοίχθηκαν οἱ οὐρανοὶ στὸν Χριστό, ποὺ παρουσιάσθηκε σὲ ὅλα ὑπήκοος καί, ὅπως ὁ ἴδιος εἶπε στὸν Ἰωάννη, ἐξεπλήρωσε ὅλη τὴ δικαιοσύνη καὶ προσφάτως διὰ τοῦ βαπτίσματος. Ἐπειδὴ δέ, ὅπως λέγει ὁ ἴδιος ὁ πρόδρομος τοῦ Κυρίου, «δὲν δίδει μὲ μέτρο τὸ Πνεῦμα ὁ θεός, ἀλλὰ ὁ Πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν Υἱὸ καὶ δίδει τὰ πάντα στὸ χέρι του, φαίνεται ὅτι ὁ Χριστὸς κατὰ σάρκα ἔλαβε ὅλη τὴν ἀμέτρητη καὶ ἄπειρη δὺ-ναμι καὶ ἐνέργεια τοῦ Πνεύματος. Οἱ οὐρανοὶ ἔδειξαν ἐμπρᾶ κτως ὅτι ὅλη αὐτὴ ἡ δύναμις καὶ ἐνέργεια τοῦ θείου Πνεύματος εἶναι ἀχώρητος σὲ ὅλα τὰ κτιστά.

Γι' αὐτό καὶ ὅταν τούτη ἡ δύναμις φαινόταν καὶ ἦταν σὰν νὰ διάβαινε πρὸς τὴν θεοῦπόστατη ἐκείνη σάρκα, αὐτοὶ μὴ χωρώντας ἐσχίσθησαν. Καλῶς λοιπὸν διεκήρυξε αὐτός ποὺ εἶπε πρὸς τὸν θεό, «οὔτε ὁ οὐρανός δὲν εἶναι καθαρὸς ἐνώπιόν σου», ὡς οὐρανὸ ἐννοώντας τοὺς ἀγγέλους, τοὺς ἀρχαγγέλους, τὰ πολυόμματα Χερουβίμ, τὰ ἑξαπτέρυγα Σεραφίμ, ὅλη τὴν ἄλλη ὑπερκόσμια φύσι. Εὐλόγως λοιπὸν οὔτε οἱ οὐρανοὶ, δηλαδὴ οἱ ἄγγελοι σ' αὐτόν, εἶναι καθαροὶ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ τῶν οὐρανῶν, ἐπειδὴ, ἂν καὶ φωτίζεται διαπαντὸς ἀπὸ τὴν ὑψίστη καὶ δεσποτικὴ ἱεραρχία, ὑστεροῦν ὡς πρὸς τὴν ὑπερτέλεια καθαρότητα αὐτῆς. Μόνη δὲ ἡ δική μας ἐν Χριστῷ φύσις ὡς θεοῦπόστατη καὶ ὁμόθεη διαθέτει καθαρότητα ὑπερτελεία καὶ εἶναι, θὰ μπορούσαμε νὰ ποῦμε, χωρητικὴ κάθε λαμπρότητος καὶ ἀγλαΐας καὶ δυνάμεως καὶ ἐνέργειας τοῦ θείου Πνεύματος. Ἐπομένως ὄχι μόνο οἱ οὐρανοὶ ἀνοίχθηκαν, ἀλλὰ καὶ οἱ ἴδιοι οἱ ἄγγελοι ὑποχώρησαν ἐμπρὸς στὴν τοιαύτη κάθοδο τοῦ θείου Πνεύματος σ' αὐτόν.

«Ἄφοῦ βαπτίσθηκε ὁ Ἰησοῦς, ἀνέβηκε ἀμέσως ἀπὸ τὸ ὕδωρ· καὶ ἰδοῦ, τοῦ ἀνοίχθηκαν οἱ οὐρανοὶ»· ὁ δὲ Λουκᾶς λέγει ὅτι εἶχε ἀνοιχθῆ ὁ οὐρανός, ὅταν ἀκόμη προσευχόταν ὁ Χριστός· διότι, λέγει, «ὅταν βαπτίσθηκε καὶ προσευχόταν ὁ Ἰησοῦς, ἀνοίχθηκε ὁ οὐρανός». Πραγματικὰ καὶ βαπτιζόμενος καὶ κατεβαίνοντας καὶ ἀνεβαίνοντας ἀπὸ τὸ ὕδωρ προσευχόταν, διδάσκοντας ἐμπράκτως ὅτι, ὄχι μόνο ὁ ἱερεὺς καὶ λειτουργὸς τῶν μυστηρίων πρέπει νὰ προσεύχεται, ἀλλὰ καὶ αὐτός πού δέχεται τό μυστήριον πρέπει νὰ κάμη τοῦτο σὲ κάθε θεία τελετῇ· καὶ ἂν μὲν ὁ λειτουργὸς εἶναι

τελειότερος κατὰ τὴν ἀρετὴ καὶ ἀναπέμπει ἐκτενέστερη εὐχή, δι' αὐτοῦ ἀνεβαίνει ἢ χάρις πρὸς τὸν ἀποδέκτη τοῦ Μυστηρίου, ἂν δὲ ὁ ἀποδέκτης εἶναι ἀξιώτερος καὶ προσεύχεται ἐκτενέστερα, ὁ θελητής τοῦ ἐλέους (τί ἄφατη χρηστότης κι' αὐτή!) δὲν ἀρνεῖται νὰ μεταδώσῃ δι' αὐτοῦ ἀπὸ τῆ χάρι καὶ στὸν λειτουργό· ὅπως καὶ τώρα ἔγινε φανερὰ στὴν περίπτωσι τοῦ Ἰωάννη, πράγμα ποῦ καὶ αὐτός μαρτυρεῖ ὕστερα δημόσια, λέγοντας, «ὅλοι ἐμεῖς ἐλάβαμε ἀπὸ τὸ πλήρωμά του».

Γιατί ὅμως μόνο στὸν Ἰησοῦ ἀνοίχθηκε ὁ οὐρανός, ὅταν προσευχόταν, σὲ κανένα δὲ ἀπὸ τοὺς πρὸ αὐτοῦ; Τί λέγεις; αὐτός ποῦ ἀντιλήφθηκε τὴ θεανδρική οἰκονομία τοῦ ἐνυποστάτου Λόγου τοῦ θεοῦ, ἐνῶ ἦταν ἀκόμη ἔμβρυο, καὶ ὄχι μόνο ἐπήδησε μαζί του μὲ ἀγαλλίασι θείου Πνεύματος ἀπὸ τὴν μητρικὴ κοιλιὰ, ἀλλὰ μετέδιδε χάρι καὶ στὴν κυοφοροῦσα μητέρα του, αὐτός ποῦ μόλις λύθηκε ἀπὸ ἐκεῖ ἔλυσε τὸ πατρικὸ στόμα ποῦ εἶχε δεθῆ γι' αὐτόν μὲ ἀφωνία κατόπιν προσταγῆς τοῦ ἀγγέλου, τὸ θρέμμα τῆς ἐρήμου, ὁ ὑψηλότερος ἀνάμεσα στὰ γεννήματα τῶν γυναικῶν καὶ ἀξιώτερος τῶν ἀπὸ ἀνέκαθεν προφητῶν, δὲν εἶναι ἱκανός νὰ λύσῃ τὸν ἱμάντα τοῦ ὑποδήματος (ὁ,τιδήποτε καὶ ἂν εἶναι αὐτός ὁ ἱμάς), καὶ θὰ ἦταν ἱκανός ν' ἀνοίξῃ τὸν οὐρανό, μᾶλλον δὲ τὰ ὑπερουράνια, κάποιος ἀπὸ τοὺς ὕστεροῦντας ἀπέναντι στὴν ἀξία του;

Γιὰ νὰ κατανοήσῃς δὲ τὸ ὕψος τῆς ὑπεροχῆς τοῦ τώρα βαπτιζομένου κατὰ σάρκα ἀπέναντι σὲ ὅλους, πρόσεξε κι' ἐκεῖνο· ὅτι «τοῦ ἀνοίχθηκαν οἱ οὐρανοί», ἔχει γραφῆ, δείχθηκε δὲ σ' ἐμᾶς μὲ ἔργα ὅτι ὄχι μόνο οἱ οὐρανοί, ἀλλὰ ὁ ἴδιος ὁ κόλπος τοῦ Ὑψίστου Πατρὸς τοῦ ἀνοίχθηκε· διότι ἀπὸ ἐκεῖ ἦλθε τὸ Πνεῦμα καὶ ἡ φωνὴ ποῦ μαρτυροῦσε τὴν γνησιότητα τῆς υἱότητος . Οἱ δὲ οὐρανοί εἶναι κήρυκες τούτου, ἀφοῦ ἀνοίχθηκαν σὰν παγκόσμια στόματα, καὶ διατρανώνοντας ὄχι μόνο πρὸς τοὺς ἀγγέλους τῶν οὐρανῶν, ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς ἐπάνω στὴ γῆ ἀνθρώπους τὴν ὁμοτιμία τοῦ Υἱοῦ τοῦ θεοῦ πρὸς τὸν οὐράνιο Πατέρα καὶ πρὸς τὸ ἀπὸ αὐτόν προελθόν ἐκπορευτῶς Πνεῦμα, κατὰ τὴν οὐσία καὶ δύναμι καὶ δεσποτεία πρὸς τὸ σύμπαν.

Εὐλόγως λοιπὸν μόνο γι' αὐτόν ἀνοίχθηκαν οἱ οὐρανοί ὅταν προσευχόταν ἐπειδὴ καὶ τὸ σφραγισμένο βιβλίο, τὸ ὁποῖο πιθανῶς

ὕπαινίσσεται τὸν κλεισμένο προηγουμένως γιὰ μᾶς οὐρανὸ τοῦτον, κατὰ τὴν Ἀποκάλυψι τοῦ Ἰωάννη, κανένας καὶ κάτω ἀπὸ τὴ γῆ δὲν μποροῦσε νὰ τὸ ἀνοίξη καὶ νὰ τὸ διαβάσῃ· «κατῶρθωσε δέ, λέγει, νὰ τὸ ἀνοίξη καὶ νὰ τὸ διαβάσῃ μόνο ὁ Λέων ἀπὸ τὴ φυλὴ τοῦ Ἰούδα». Ποιὸς δὲ εἶναι ὁ Λέων ἀπὸ τὴ φυλὴ τοῦ Ἰούδα μᾶς τὸ ἐδίδαξε ὁ πατριάρχης Ἰακώβ, ποὺ λέγει, «ἀνέβηκες ἀπὸ τὴ φυλὴ, υἱέ μου, σκύμνος τοῦ λέοντος Ἰούδα· ἀφοῦ ἐξάπλωσες, κοιμήθηκες σὰν λέων καὶ σὰν σκύμνος. Ποιὸς θὰ τὸν ξυπνήσῃ; Δὲν θὰ λείψῃ ἄρχοντας ἀπὸ τὸν Ἰούδα καὶ ἡγεμῶν ἀπὸ τοὺς μηρούς του, ἕως ὅτου ἔλθῃ αὐτός στὸν ὁποῖο ἀπόκειται ἡ ἀποστολή· καὶ αὐτός θὰ εἶναι προσδοκία τῶν ἐθνῶν», δηλαδὴ αὐτός ποὺ τώρα ἀνοίξε φανερὰ καὶ ὅλα τὰ ὑπερουράνια, ποὺ μόνος ἀνέγνωσε τοὺς ἀπὸ τοὺς αἰῶνες καὶ στοὺς αἰῶνες λόγους τῆς προνοίας, τοὺς ἀπόκρυφους στὸν πατρικὸ κόλπο θησαυροὺς τῆς σοφίας, τὰ ἀνεξερεύνητα βάθη καὶ τὰ μυστήρια τοῦ Πνεύματος.

«Ἀφοῦ βαπτίσθηκε ὁ Ἰησοῦς, ἀμέσως ἀνέβηκε ἀπὸ τὸ ὕδωρ καὶ ἰδοὺ ἀνοίχθηκαν γι' αὐτόν οἱ οὐρανοί». Βλέπετε ὅτι τὸ ἅγιο βάπτισμα εἶναι πύλη τῶν οὐρανῶν ποὺ εἰσάγει ἐκεῖ τοὺς βαπτιζομένους; Διότι δὲν εἶπε ἀπλῶς «ἀνοίχθηκαν», ἀλλὰ «ἀνοίχθηκαν γι' αὐτόν οἱ οὐρανοί»· ὅλα δὲ ὅσα ἔγιναν σ' αὐτόν, γιὰ μᾶς ἔγιναν. Γιὰ μᾶς λοιπὸν ἀνοίχθηκαν δι' αὐτοῦ οἱ οὐρανοί, ποὺ ἔχοντας ἀνοικτὲς τὶς πύλες προσμένουν τὴν εἴσοδό μας. Καὶ πρὶν ἀπὸ τοὺς ἄλλους μαρτυρεῖ τοῦτο ὁ πρωταγωνιστὴς ἀνάμεσα στοὺς μάρτυρες Στέφανος. Ἀφοῦ γονάτισε, προσευχόταν καὶ ἀτενίζοντας εἶδε ὅ,τι κανεῖς δὲν εἶδε πρὶν ἀπὸ τὸ βάπτισμα τοῦ Χριστοῦ· «διότι ἀτενίζοντας εἶδε τοὺς οὐρανοὺς ἀνοιγμένους καὶ τὸν Ἰησοῦ στὴ δόξα τοῦ Πατρός», εἶδε ὅχι μόνο ἄρρητη δόξα καὶ τόπο ὑπερουράνιο, ἀλλὰ κι' αὐτόν τὸν ποθούμενο μέσα στὴ δόξα τοῦ Πατρός, διὰ τῆς ὁποίας πρῶτος αὐτός ἀπὸ τοὺς μετὰ Χριστὸν εἶδε μακαρίως ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα δὲν εἶδε κανεῖς ἀπὸ τοὺς πρὸ Χριστοῦ, στὰ ὁποῖα κι' αὐτὰ ἀκόμη τὰ τάγματα τῶν ἀγγέλων φοβοῦνται νὰ παρακύψουν. Διότι τὸν εἴλκυσε ὁ ποθούμενος Ἰησοῦς ποθώντας νὰ εἶναι τοῦτος πρῶτος διάκονος στοὺς οὐρανοὺς καὶ πολὺ προτιμότερος ἀπὸ τὰ λειτουργικὰ πνεύματα, καθὼς καὶ πρῶτος μάρτυρας τῆς ἀθλήσεως. Γιὰ μᾶς λοιπὸν ἀνοίχθηκαν δι' αὐτοῦ οἱ οὐρανοί κι' ἐμᾶς καθάρισε διὰ τοῦ Ἐαυτοῦ του διότι δὲν

χρειαζόταν ὁ ἴδιος κάθαρσι ἢ ἄνοιγμα.

Καὶ εἶδε ὁ Ἰωάννης, γιὰ νὰ μπορῆ νὰ λέγη ὕστερα πρὸς τοὺς ἐρωτῶντες, «κι' ἐγὼ εἶδα κι' ἐμαρτύρησα, ὅτι αὐτός εἶναι ὁ Χριστὸς ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ». εἶδε λοιπὸν ὁ Ἰωάννης τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ νὰ κατεβαίνει σὰν περιστερὰ καὶ νὰ ἔρχεται σ' αὐτόν . Μαρτυρεῖ δὲ καὶ τῆς περιστερᾶς τὸ εἶδος τὴν καθαρότητα αὐτοῦ πρὸς τὸν ὁποῖο κατέβηκε· διότι τοῦτο τὸ ζῶο δὲν πετᾶ ἐπάνω ἀπὸ ἀκαθάρτους καὶ δυσώδεις τόπους· συνεπιβεβαιώνει δὲ καὶ μὲ τὴ φωνὴ τοῦ Πατρὸς ἀπὸ ἄνω· «καὶ ἰδοὺ», λέγει, δηλαδὴ μαζί μὲ τὸ εἶδος τῆς περιστερᾶς, καὶ «φωνὴ ἀκούεται ἀπὸ τοὺς οὐρανοὺς πού λέγει, τοῦτος εἶναι ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, τὸν ὁποῖο ἐξέλεξα» , τοῦτος πού τώρα δεικνύει τὸ Πνεῦμα μου πού κατῆλθε καὶ μένει ἐπάνω του σὰν στὸν συναΐδιον Υἱό μου. Πραγματικὰ ὁ Πατήρ, χρησιμοποιώντας σὰν δάκτυλο τὸ συναΐδιο καὶ ὁμοούσιο καὶ ὑπερουράνιο Πνεῦμα του, φωνάζοντας καὶ δακτυλοδεικτώντας μαζί, ἀπέδειξε δημόσια καὶ ἐκήρυξε σὲ ὅλους ὅτι ὁ βαπτιζόμενος τότε ἀπὸ τὸν Ἰωάννη στὸν Ἰορδάνη εἶναι ὁ ἀγαπητὸς του Υἱός.

Τὸ Πνεῦμα δὲν ἐφάνηκε μόνο σὰν πατρικὸς δάκτυλος μὲ τὸν ὁποῖο δακτυλοδεικτοῦσε, ἀλλὰ κατέβηκε καὶ ἔως αὐτόν τὸν δεικνυόμενο μὲ τὸν πατρικὸ δάκτυλο σὰν γιὰ νὰ τὸν ψεύσῃ, καὶ ὄχι μόνο αὐτό, ἀλλὰ καὶ διέμεινε ἐπάνω σ' αὐτόν διότι, λέγει, «ἐμαρτύρησε ὁ Ἰωάννης ὅτι, εἶδα τὸ Πνεῦμα νὰ κατεβαίνει σὰν περιστερὰ ἀπὸ τὸν οὐρανὸ καὶ ἔμεινε ἐπάνω σ' αὐτόν». Καὶ δὲν ἔμεινε μόνο ἐπάνω σ' αὐτόν (καὶ μάρτυς εἶναι πάλι ὁ ἴδιος πού λέγει, «ἀπὸ τὸ πλήρωμά του ἐλάβαμε ὅλοι ἐμεῖς»), ἀλλὰ καὶ πρὶν ἀπὸ τὴ φανερὰ κάθοδο ἦταν μέσα σ' αὐτόν ἀφανῶς· τοῦτο ἄλλωστε μαρτυρεῖται καὶ ἀπὸ τοὺς ἀσώματους καὶ οὐράνιους ἀγγέλους, ἀπὸ τοὺς ὁποῖους ὁ μὲν ἕνας λέγει πρὸς τὴν γυναῖκα πού τὸν συνελάμβανε μὲ παρθενία «ὅτι τὸ ἅγιο Πνεῦμα θὰ ἐπέλθῃ σὲ σένα», ὁ δὲ ἄλλος πρὸς τὸν Ἰωσήφ γι' αὐτήν, «ὅτι τὸ παιδί πού ἔχει γεννηθῆ μέσα της προέρχεται ἀπὸ ἅγιο Πνεῦμα».

Ἐπειδὴ λοιπὸν αὐτὰ δὲν κηρύττονται ὡς ἀπλῆ συνάφεια, ἀλλὰ εἶναι καὶ κάποια ἀλληλουχία ὑπερφυῆς καὶ διηνεκῆς συγχρόνως, τελεία καὶ ἀσύγχυτη, ἔτσι καὶ αὐτὸς ἀναδεικνύεται γιὰ μᾶς ἕνας θεὸς μὲ τρισυπόστατη καὶ παντοδύναμη θεότητα, πού φανερώνεται

ὅποτε καὶ ὅπως εὐδόκησε μόνος του, Πατὴρ ὑπερουράνιος, Υἱὸς ὁμοούσιος, Πνεῦμα ἅγιο ἐκπορευόμενο ἀπὸ τὸν Πατέρα καὶ ἀναπαύμενο στὸν Υἱό, ποῦ καὶ τὴν ἔνωσι ἔχει ἀσύγχυτη καὶ τὴ διαίρεσι ἀμέριστη. Διότι δύο εἶναι αὐτοί ποῦ μαρτυροῦν, ὁ δὲ μαρτυρούμενος ἕνας· μαρτυροῦν δὲ καὶ τὴν θεότητά τους καὶ τὴν συμφυΐα μεταξύ τους καὶ τὴ διακρισι· τὴν μὲν θεότητα ἀπὸ τὴν ὑπερβατικὴ δεσποτεία, ἀπὸ τὴν ὁποία ἐσχίσθησαν ὅλοι οἱ οὐρανοὶ συγχρόνως, τὴν δὲ συμφυΐα ἀπὸ τὴν ἄκρα καὶ διηνεκῆ συνάφεια καὶ τὴν συμφωνία, τὴν δὲ διάκρισι διὰ τῆς διαφοροποιήσεως καὶ τῆς σχέσεως τῶν ὑποστατικῶν ὀνομάτων.

Ἀνεβάζεται μάλιστα καὶ τὸ ἀπὸ μᾶς πρόσλημμα πρὸς ἐκεῖνο τὸ ἀξίωμα, ἀφοῦ ὑπάρχει ἀχωρίστως μαζὶ μὲ τὸν Υἱό τοῦ θεοῦ, ὥστε καὶ μετὰ τὴν ἐνανθρώπησί του οἱ προσκυνητὲς καὶ φωτιστικὲς ὑποστάσεις νὰ εἶναι τρεῖς, στίς ὁποῖες ἐμεῖς πιστεύουμε καὶ βαπτίζομαστε, τὸν μὲν παλαιὸ ἄνθρωπο ἐκδυόμενοι μὲ τὸ θεῖο βάπτισμα, ἐνδυόμενοι δὲ τὸν Χριστό, τὸν νέο Ἀδάμ, ὁ ὅποῖος κατέστησε νέα τὴν ἔνοχη φύσι μας, ἀφοῦ τὴν παρέλαβε ἀπὸ παρθενικὰ αἵματα ὅπως εὐδόκησε, καὶ τὴν ἐδικαίωσε δι' Ἐαυτοῦ καὶ ἔπειτα ὅλους ὅσοι προῆλθαν κατὰ πνεῦμα ἀπὸ αὐτόν τοὺς ἐλευθέρωσε ἀπὸ ἐκείνη τὴν προγονικὴ κατάρα καὶ καταδίκη.

Τί λοιπόν; Ἐπειδὴ βέβαια ὁ μονογενὴς Υἱὸς τοῦ θεοῦ δὲν ἔλαβε ἀπὸ ἐμᾶς ὑπόστασι, ἀλλὰ τὴν φύσι μας τὴν ὁποία ἀνεκαίνισε, ἀφοῦ ἐνώθηκε μὲ αὐτὴν κατὰ τὴν ἰδικὴ του ὑπόστασι, δὲν μεταδίδει ἀπὸ τὴ χάρι του καὶ στὴν καθεμία ἀπὸ τίς ὑποστάσεις μας καὶ δὲν λαμβάνει ἀπὸ αὐτόν ὁ καθένας τὴν ἄφεσι τῶν ἁμαρτημάτων του; Πῶς εἶναι δυνατὸ νὰ κάμη ἀλλοιῶς αὐτός ποῦ «θέλει νὰ σωθοῦμε ὅλοι», αὐτός ποῦ «ἀφοῦ ἔκλινε τοὺς οὐρανοὺς κατῆλθε» ὑπὲρ ὅλων, καὶ ποῦ, ἀφοῦ μὲ ἔργα καὶ λόγια καὶ παθήματα μᾶς ὑπέδειξε ὁδὸ σωτηρίας, ἀνῆλθε στοὺς οὐρανοὺς ἀπὸ ὅπου ἔλκει τοὺς πιστοὺς του; Ἀλλὰ τὴν μὲν φύσι, ποῦ τὴν ἀνακαίνισε ἀφοῦ τὴν προσέλαβε γιὰ μᾶς ἀπὸ μᾶς, τὴν ἔδειξε ἁγιασμένη καὶ δικαιομένη, καὶ ὑπήκοο καθ' ὅλα στὸν Πατέρα, μὲ ὅσα αὐτός ἔπραξε κι' ἔπαθε κατὰ τὸ θέλημά του ἐνωμένος πρὸς αὐτὴν κατὰ τὴν ὑπόστασι· ἀνακαίνισε δὲ τοῦ καθενὸς ἀπὸ μᾶς ποῦ πιστεύουμε σ'Αὐτόν, ὄχι μόνο τὴ φύσι, ἀλλὰ καὶ τὴν ὑπόστασι,

καὶ μᾶς ἐχάρισε τὴν ἄφεσι τῶν ἁμαρτημάτων διὰ τοῦ θεοῦ βαπτίσματος, διὰ τῆς τηρήσεως τῶν ἐντολῶν του, διὰ τῆς μετανοίας ποὺ ἐχάρισε στοὺς πταῖστες, καὶ διὰ τῆς μεταδόσεως τοῦ σώματος καὶ τοῦ αἵματός του.

Μὲ τὸ νὰ εἶπη δὲ ὁ Πατὴρ ἀπὸ ἄνω περὶ τοῦ βαπτισθέντος κατὰ σάρκα «αὐτός εἶναι ὁ Υἱός μου ὁ ἀγαπητός, στὸν ὁποῖο εὐαρεστοῦμαι», ἔδειξε ὅτι ὅλα ἐκεῖνα τὰ ἀλλὰ ποὺ ἐλέχθησαν πρωτύτερα διὰ τῶν προφητῶν, οἱ νομοθεσίες, οἱ ἐπαγγελίες, οἱ υἰοθεσίες, ἦσαν ἀτελῆ καὶ δὲν ἐλέχθησαν οὔτε ἐτελέσθησαν σύμφωνα μὲ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ἐπὶ τούτου, ἀλλὰ ἀπέβλεπαν πρὸς τὸν τωρινὸ σκοπὸ καὶ διὰ τοῦ τελεσθέντος τώρα ἐτελειώθησαν κι' ἐκεῖνα. Καὶ τί περιορίζομαι στὶς διὰ τῶν προφητῶν νομοθεσίες, τὶς ἐπαγγελίες, τὶς υἰοθεσίες; Διότι καὶ ἡ κατὰ τὴν ἀρχὴ θεμελίωσις τοῦ κόσμου πρὸς τοῦτον ἔβλεπε, τὸν κάτω μὲν βαπτιζόμενο ὡς υἱὸ ἀνθρώπου, ἀπὸ ἐπάνω δὲ μαρτυρούμενο ἀπὸ τὸ θεὸ ὡς μόνον ἀγαπητὸ Υἱό, γιὰ τὸν ὁποῖο ἔγιναν τὰ πάντα καὶ διὰ τοῦ ὁποῖου ἔγιναν τὰ πάντα, ὅπως λέγει ὁ ἀπόστολος.

Ἐπομένως καὶ ἡ ἐξ ἀρχῆς δημιουργία τοῦ ἀνθρώπου γι' αὐτόν ἔγινε, ἀφοῦ ἐπλάσθηκε κατὰ εἰκόνα τοῦ θεοῦ, γιὰ νὰ μπορέση κάποτε νὰ χωρέση τὸ ἀρχέτυπο· καὶ ὁ νόμος στὸν παράδεισο γι' αὐτόν ἐδόθηκε ἀπὸ τὸν θεὸ· διότι δὲν θὰ τὸν ἔθετε ὁ νομοθέτης, ἂν ἐπρόκειτο νὰ μείνη ἀπραγματοποίητος διαπαντός. Καὶ τὰ ἔπειτα ἀπὸ αὐτόν λεχθέντα καὶ τελεσθέντα ὅλα σχεδὸν γι' αὐτόν ἔγιναν, ἂν δὲν εἶπη κανεὶς καλῶς ὅτι καὶ ὅλα τὰ ὑπερκόσμια, οἱ ἀγγελικὲς φύσεις καὶ τάξεις δηλαδὴ καὶ οἱ ἐκεῖ θεσμοθεσίες, πρὸς τοῦτον τὸ σκοπὸ τείνουν ἀπὸ τὴν ἀρχή, δηλαδὴ πρὸς τὴν θεανδρική οἰκονομία, τὴν ὁποία καὶ ὑπερέτησαν, ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ἕως τὸ τέλος. Διότι εὐδοκία εἶναι τὸ κυριαρχικὸ καὶ ἀγαθὸ καὶ τέλειο θέλημα τοῦ θεοῦ· αὐτός δὲ εἶναι ὁ μόνος, στὸν ὁποῖο εὐδοκεῖ καὶ ἐπαναπαύεται καὶ ἀρέσκεται τελείως ὁ Πατὴρ, «ὁ θαυμαστός του σύμβουλος, ὁ ἄγγελος τῆς μεγάλης βουλῆς του», αὐτός ποὺ ἀκούει καὶ ὁμιλεῖ ἀπὸ τὸν Πατέρα του καὶ παρέχει στοὺς εὐπειθεῖς ζωὴ αἰώνια.

Αὐτὴν εἶθε νὰ ἐπιτύχουμε ὅλοι ἐμεῖς μέσα σ' αὐτόν τὸν βασιλέα τῶν αἰώνων Χριστό, στὸν ὁποῖο πρέπει κάθε δόξα, τιμὴ καὶ

προσκύνησις μαζί με τὸν ἄναρχο Πατέρα του καὶ τὸ πανάγιο καὶ ἀγαθὸ καὶ ζωοποιὸ Πνεῦμα, τώρα καὶ πάντοτε καὶ στοὺς αἰῶνες τῶν αἰῶνων. Γένοιτο.

Πηγή κειμένου : [ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΑΡΕΑ](#)